

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Torat emet

Abraham Josua Heschel

עשוהי מהרבא, לשה

Lemberg, 625 = 1865

להקיו תשרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9406

בזה הלכה והנס לזרע ישראל חסד ע"י מירדכי מה
 הטינו ישראל בשום נס וחסד להודיע שכל קוויך לא
 ר"ל שהקב"ה רצה להראות ולפרסם מעלי הדריק
 רבוק בו ית' אשר ע"י רצה הקב"ה ושלח רוח והללה לזרע
 ישראל כי הפלה די חסיד לו די ישמע בקראו אליו והבן :

פרשת ויקרה

בפסוק

ששת ימים תעשה מלאכה כו' : והנה נכאן
 פ' ויקהל הקדימה תורה אחרת שבת
 מלאכת המשכן . ובפרשת כי תשא הקדים מלאכת
 המשכן ואח"כ שמירת שבת . וי"ל בדרך פשוטו דבאמת אמרו
 וי"ל דהמשכן ה"י בא לכפר על חטא העגל . כמו שגורא
 הפסוקים הנאמרים אצל מלאכת המשכן לתקן באותו
 שחטאו כמו דחיחא במדרש ובמפרשי התורה ע"ש אצל
 דאמת באמת אף אס לא חטאו ישראל ה"י עושין המשכן .
 כמו שאמר הכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בחוכם . דהמקדש
 בני בבחינה ודוגמא מעין המקדש של מעלה . היכל מול
 הכבל . והקב"ה לווה לעשות משכן למטה להמשיך השראת
 הבחינה בתוך ישראל אך אח"כ כשעשו העגל לזה השי"ת
 ביה שיתנו נדבת המשכן ושיכוונו לבס לכפר בזה על מעשה
 העגל ונתוסף להם עוד טעם וכוונה במלאכת המשכן . והנה
 שמירת שבת הוא ג"כ תיקון על חטא העגל כמו שאמרו
 ר"ל כל השומר שבת כהלכתו אפי' ע"ז כדור אנוס מוחלין
 לו ושבת הוא תיקון פרטי לכל איש ישראל אשר ישמר
 שבת נמצא חטאו . אצל נדבת המשכן הוא תיקון כלל .
 ויקהל דהוא למתת יס"כ אחר חטא העגל הקדים
 להם שמירת שבת למעשה המשכן . ונקיט תיקון הפרט .
 קודם תיקון הכלל דהוא מלאכת המשכן משא"כ בפי' כי חטא
 עדיין ה"י קודם חטא העגל הקדים מלאכת המשכן דהוא
 נעשות מקום להשראת השכינה קודם שמירת שבת וע"י באור
 חיים שמדבר קלת מזה :

בפסוק

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם
 אלה כו' ששת ימים תעשה כו' דשורש הדבר
 דבאר חורב כשהקדימו ועשה לנשמת נתן השי' בראש כל אחר
 בני כתרים . וכשחטאו בעגל נסתלק זה מהם כמ"ש ויתללו
 בני את עדיי מהר חורב שנאבד מהם כל האורות הקדושות
 מה שקבלו מהר חורב . והנה כל האורות הקדושות מה
 שקיבלו מהר חורב . כל האורות והכתרים שהם התכשיטין
 של ישראל . וכשנטלו מהם בחורב כולם נעלם משה לעצמו .
 אך משה עבד נאמן ובשבת קודש : שאז שורס הקדושה על
 כני' אז הוא מחזיר הכתרים לישראל וכ"א מקבל לפי
 קדושתו כמו שידוע מנוונת האר"י ז"ל על ישמח משה במתנת
 חקו . ע"ש וזה שכתוב . ויקהל משה את כל עדת בני
 ישראל ויאמר וכו' : עדת ר"ל עדים הם התכשיטין כלומר
 שמהם הקהיל את כל העדי והקדושה והקישוט שהי'

לישראל בהר חורב . וע"י חטא העגל נסתלק מהם . וס"י
 מחיירא משה פן יסלטו בו זרים ח"ו הם החיצונים
 והקליפות . לזה הקהיל משה כל הנילוות לעצמו . והוא
 רעיו מהמנח . ח"ש אלה הדברים כו' ששת ימים כו' :
 ר"ל ע"י ששמרו שבת אז כ"א מישראל יוכל לחזור וליקח
 האורות והכתרים שנמסרו ממנו ע"י חטא העגל . ר"ל כי
 השבת תיקון על חטא הג"ל דכל השומר שבת כו' אפילו עובר
 כו' . מוחלין לו ואז משה מחזיר לכ"א . ואחר מישראל חלקו
 מהארת קדושת כ"ל והבן :

בפסוק

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות
 אותה והותר . והנה לכאורה ה"י דים והותר
 הוא תרתי דסתרי אהדדי דאס היתה רק די לא הותר .
 וע"י באור חיים : ונראה לי דהנה הוא י"ת נקרא אל שדי .
 אל הוא מלשון חוקף כמו ואת אילי הארץ . שדי נרמז על
 השפעתו המכונה בלשון שדיים . והקב"ה הוא אל שדי שהוא
 י"ת כביכול מחנבל עם השפעתו ומלאכת אותו ומניבלו זהו
 שדרשו רז"ל שאמר לעולמו די . דהנה כל דבר הבא מכח
 ח"ס ב"ה אזי יש יכולת בדבר שהוא להתרחב ולהפשט בלי
 גבול . והוארך הקב"ה לומר די ליתן גבול כך וכך יס' סדר
 העולמות . וסידור השתלשלות העולמות במספר בתמן לפי
 מה שהבין י"ת בחכמתו העליונה : אך ומה וכמה הריך
 לפי סדר הבריאה ואז אמר די חסו הנצורה ולמאס שהוארך
 הוא י"ת לנמסר כמו והותר השי' זה הכח ללדיקים שבכל
 דור ודור שהם ינמרו הבריאה ויסיפי על מעשה בראשית כמו
 דאיחא בזהר הקדוש דבמה דהלדיקים עוסקים בתורה
 ומחדשין חידושין דאורייתא הם בוראים שמים וארץ חדשים
 וכמו שנאמר ואשים דברי בפיך לנטוע שמים וליסוד ארץ
 וכמו כן בכל המדות והחסדים אשר הוא י"ת משפיע לכ"י
 דאס ה"י רוצה להשפיע לפי הערך שלו ה"י הדבר בלי שיעור
 וערך ולא ה"י יכולין לקבל כי ישראל אינם יכולין לקבל רוב
 טובה כו' רק הוא י"ת מלאמס השפעתו לפי כח המקבלים
 וזה הנימאס גופא הוא החסד הגדול . וזה נבזרם שבחסד .
 והנה נבי מלאכת המשכן שהי' מעין בריאת שמים וארץ וס"י
 בני ומסודר ע"פ שכל חלקות ונעשה עפ"י צירופי שמות
 ואותיות הקדושים אשר נבראו בהם השמים וארץ וס"י כמו
 שאמרו חז"ל יודע ה"י בללאל ללרף איתיות כו' וכן באמת
 עיקר המלאכה של בנין ביהמ"ק והמשכן ה"י מה שכוונו בכל
 מעשה ובכל כלי לדבר רוחי והמשיכו מקדושת עליונה על כל
 דבר מעשה אשר יעשו ע"י השכל שהשפיע בהם השי' כמו
 שנאמר ואתלא אותו רוח חלקים בחכמה ובתבונה ובעת
 וע"י ס"ג אלו נבראו שמים וארץ כמו שנאמר ה' בחכמה
 יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו .
 והיה אס ה"י רואים לכוון ולהמשיך ולעשות יחודים וצירופי
 שמות לפי שכלם רוח קדשם ה"י הדבר עד אין שיעור וערך
 כי רוח חלקים הופיע עליהם והותלבו ככה אין סוף אך
 הוצרכו לתת גבול לדבר והחזירו ללדיקים לעתיד לבוא אשר
 יבואו

יבואו וילמדו בספר התורה הקדושה הזאת מעשה מלאכת המשכן וכל לדיק ולדיק אשר חלקו חלקים בבינה לפי שכלו יניד חטולמות חכמה בכל דבר ובכל כלי ויוסיפו טעמים וכוונות על כל כלי הארץ הוא מחייב בדברים רומים עליונים כמו שהשי"ת למלך כמו במעשה שמים וארץ אשר הי' יכול להוסיף עולמות לפי ערך כמו כהנה וכהנה והשאיר ללדיקים ומתכוונן להם שגם הם יוכלו לחדש דבר בבריאה זו והם יבראו בכל יום ויום שמים וארץ ובללחל הי' בלל אל התנהג במדמו ית' במלאכת המשכן שהשאיר משכלו להלדיקים שבדור שהם יוסיפו לקח וכוונה בכל דבר של מלאכת המשכן תיקון בכל כלי ולייחדו בקדושה כעליונה אשר היו יכולין לכוון בכל דבר לפי שיעור שכלם אך והותר שהותרו ללדיקים והחכמים שבכל דור ודור אשר ישמעו וילמדו סדר מלאכת המשכן והם יגמרו בנין ויוסיפו מדעם תמה שישגי שכלם והבן :

במחשבה לברוא העולם כו' ואחר כך כתוב חלם תולדות השמים וארץ בהדרגה כתיב בה' זעירא זהו תרמו על שם ארניי ואח"כ כתיב ביום עשות ד' חלקים ארץ ושמים הוא יחיד הויה חלקים וכמו כן החכין מעשה וייחד הכל במלאכת המשכן במספר אשר פקד ואשר מנה וכיון מעשה בתחלה לייחד במלאכת המשכן שם חלקים זהו הגרמו בר"ת אל"ה פקודי" המשיכין אפי"ה שהוא פ"ו בנימטריא חלקים וסופי תיבות סי"ן שהוא בנימטריא ס"ה ארניי ואח"כ יתדו בשם הויה ב"ה בשם הקדוש הגרמו בר"ת משיכין העדות וס"ת בנימטריא ת"ן שהוא בנימטריא י"פ שם ת"ה ונתחוו לומר הכל ע"י שמות הקדושים אשר בהם נבראו שמים וארץ . וז"ש אשר פקד עפ"י משה שהוא החכין בברוא חלה . והבן :

בפסוק וירקעו פמי זהב וקיצן פחילס לעשות בתוך החכלת כו' מעשה חושב דהכי מלאכת

מחשבה חסרה חסרה בשבת וליף ממשכן דהיו כל עשוייהו במחשבה ע"י בללחל ועושי המלאכה אשר אחר מילא אוחס חלקים בחכמה ובתבונה ובדעת והנה כבר כתבנו לעיל דמלאכתם הי' דוגמא מעשה בראשית וכבר ידוע מאמר חכ"ל דמחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין ראה שאינו מתקיים שיחף מדת הרחמים דגם במעשה בראשית הכין השי"ת לרכי עולמו כל הדברים הנלצים להבריאה כל המדות כמו הכסף והזב ותכלת ואריגון ונתחלה הי' ברצונו להנהיג העולם במדת הזהב . אח"כ המיישב כביכול ברצונו וראה לפני עולמו שיתנהג במדת כסף כמו בללחל והאומנים אשר אחר לקחו למשכן שהיו מעין דוגמא של מעלה כל הדברים אשר התנדבו בלגם בניי זהב וכסף ונחשת והמשך על הדבור קדושות מכהף והב העליונים והנה כמו שז"ה ויהוה ר"ל שחף מידת הרחמים כך התבוננו העושי מלאכה בני המשכן וז"ש וירקעו פמי זהב שעשו הפמים של זהב דק מאוד ר"ל המידה של זהב המתיקו למאוד לעשותו דק היטב וקיצן פחילס לחתיכות קטנות שלא להיות המדה של זהב בשלימות וק לערבו בתוך החכלת ובתוך האריגון בתוך עיני העולם להיות מעורב בתוכו מעט עפרות זהב כי גם הנבורות בחינת הזהב לורך לעולם לפעמים להכניע חלקי הרע אבל עיקר הוא המחשוף הלבן גוון הכסף וז"ש מעשה חושב . ר"ל שבהי' זהב היא מעשה חושב אשר עלה במחשבה לברוא במדה זה יהיה נ"כ קלת מעורב בתוך מידות העולם ולהשתמש בזכב בחי' הנבורות מעט מזעיר ועיקר להתנהג בחסד כמ"ש עולם חסד יבנה והבן :

פרשת ויחזק

בפסוק ויקרא אל משה כו' איתא בילקוט פרשת פנחס בפסוק לו את בניי ואמרת אליהם את קרבני לחמי

פרשת פקודי

ארה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה נראה דהנה באמת אמרו חז"ל דאין הברכה שורה בדבר הספור והשקול והנה כאן במלאכת המשכן דנעשה הכל על פי החשב ופ"י מדה הקלוזה ואעפ"כ היא הברכה שורה בה דהנה כתיב עיניך בריכות בחשבון דבאמת שורש עין הרע הוא כמו בלעם הרשע דבכל מקום שנתן עיניו היה שולט מארה וקללה באותו הדבר מחמת דרשעו בתי' שהיה מסתכל באותו הדבר הפריד אותו משורש העליון של מקור החיים מחמת שהיה להוט אחר אותו הדבר והי' הדבר נחשב בעיניו אבל לא הסתכל בכח השי"ת אשר בתוכו אבל נבי זרע ישראל כתיב עיניך ברכות בחשבון אף בדבר שיש בו חשבון ובה לנדר תנין ומספר אעפ"כ אינו מזיק הסתכלות הזה מחמת שאיש ישראל בכל דבר שהוא רואה ומסתכל אז רואה הכח הנבואה אשר נמלא בו וכיון שמדבק דבר שהוא לשרשו אז בראי' זו ממשיך שפע וברכה ממקור העליון על הדבר ההוא וז"ש עיניך ברכות בחשבון ר"ל שענין נעשו כמו ברכות ומקורות השפעה אף בדבר חשבון וז"ש חלה פקודי המשכן שנתנה במשכן כל דבר כמה פעמים ונעשה בחשבון ואעפ"כ היא הברכה שורה והשכינה שורה בה ואדרבא שהי' המנין לורך נבזה ובמנין הזה נתיסף הקדושה וז"ש אשר פוקד עפ"י משה מחמת שלא המנין מפי משה שהיה בקדושה ובדביקות עליון . ואדרבא על המנין נחוסף ברכה והנה כבר כתבנו לעיל דמלאכת המשכן היא בה חכמת חלקות ולירוף אותיות ושמות כמו שהיה בבריאת שמים וארץ כמו שאמרו חז"ל יודע היה בללחל לירוף אותיות והנה במעשה בראשית כתוב בראשית ברא חלקים כמו שאמרו חכ"ל מתחלה עלה